

PRAKTIKA KLINIKOETAKO GIDEN LABURPENA: LIPIDOAK /GAIXOTASUN KARDIOBASKULARREKO PREBENTZIO PRIMARIOA

Osakidetzeta-Osasun Gida 2017	NICE 2016 (eta PATHWAY gida azkarra 2021)	US Preventive Services Task Force Recommendation Statement 2022	ACC/AHA 2018 (Estatu Batuetakoa)	ESC/EAS 2019 (Europakoa)
Gomendioak, GKBen prebentzio primarioan estatina bidezko tratamendua hasteari buruzkoak, AKB indibiduala baloratu ostean egin beharrekoak (zer tresna erabili AKBa* kalkulatzeko eta baloratzeko zer presentzia duten faktore potentziatzaileek eta komorbilitateek)				
AKBa, REGICOR-en neurtuta (Gertaera koronarioen arriskua 10 urtera)	AKBa, QRISK2n neurtuta* (MIA eta iktus arriskua 10 urtera)	AKBa, ACC/AHA Pooled Cohort Equations-en neurtuta (Gertaera KB aterosklerotikoen arriskua 10 urtera)	AKBa, ACC/AHA Pooled Cohort Equations-en neurtuta (Gertaera KB aterosklerotikoen arriskua 10 urtera)	AKBa, SCOREn neurtuta* (Heriotza-arriskua kausa kardiobaskularragatik 10 urtera)
Ez AKB kalkulurik, baldin eta dislipemia larria (LDL kolesterola ≥ 230 mg/dL): hastea gomendatzen da	Ez AKB kalkulurik baldin eta 1. motako DM, HF, dislipemia larria (LDL kolesterola ≥ 190 mg/dL) edo GGK (FG < 60 mL/min) edota albuminuria: hastea gomendatzen da	Ez AKB kalkulurik, baldin eta dislipemia larria (LDL kolesterola ≥ 190 mg/dL): hastea gomendatzen da	Ez AKB kalkulurik, baldin eta DM edo dislipemia larria (LDL kolesterola ≥ 190 mg/dL): hastea gomendatzen da	Ez AKB kalkulurik, baldin eta DM, GGK, HF edo LDL kolesterola > 190 mg/dL: hastea gomendatzen da
AKBa kalkulatzeko 40-75 urte bitarteko populazioan: <ul style="list-style-type: none"> AKBa $> \% 15$: hastea gomendatzen da AKBa $\% 10-15$ bitartean: <ul style="list-style-type: none"> baldin eta beste AKBaren faktore aldaezin batzuk badira (heriotza koronario goiztiarraren familia-aurrekariak, HF aurrekariak, arteriosklerosi-ebidentzia preklinikoa): hastea gomendatzen da Beste AKB batzuen faktore gehiagorik gabe: hastea iradokitzen da AKBa $< \% 10$: gomendatzen da EZ hastea 	AKBa kalkulatzeko ≤ 84 urteko populazioan: <ul style="list-style-type: none"> AKBa $\geq \% 10$: hastea gomendatzen da 	AKBa kalkulatzeko 40-75 urte bitarteko populazioan: <ul style="list-style-type: none"> AKBa $\geq \% 10$: hastea gomendatzen da AKBa $\% 7,5-10$ bitartean: hastea iradokitzen da 	AKBa kalkulatzeko 40-75 urte bitarteko populazioan: <ul style="list-style-type: none"> AKBa $\geq \% 20$ edo arrisku altua: hastea gomendatzen da (iritsi behar da $\downarrow$ LDL kolesterol-balio basala $\geq \% 50$) AKBa $\geq \% 7,5- < \% 20$ edo arrisku ertaina eta AKBa potentziatzen duten faktoreak: hastea gomendatzen da (iritsi behar da $\downarrow$ LDL kolesterol-balio basala $\% 30-49$) AKBa $\% 5- < \% 7,5$ edo "borderline" arriskua eta AKBa potentziatzen duten faktoreak: hastea kontsidera daiteke 	AKBa kalkulatzeko > 40 urteko populazioan: <ul style="list-style-type: none"> AKBa $\geq \% 10$: hastea gomendatzen da (iritsi behar da $\downarrow$ LDL kolesterol-balio basala $\% 50$ eta LDL kolesterol helburu-mailak < 55 mg/dL) AKBa $\geq \% 5- < \% 10$: hastea gomendatzen da (iritsi behar da $\downarrow$ $\geq$ LDL kolesterol-balio basala $\geq \% 50$ eta helburu-mailak, berriz, < 70 mg/dL) AKBa $\geq \% 1- < \% 5$: hastea kontsideratu behar da eta LDL kolesterol-maila < 100 mg/dL AKBa $< \% 1$: hastea kontsidera daiteke eta helburua < 116 mg/dLeko LDL kolesterol-maila
<i>Ez du jasotzen zein diren helburu diren LDL kolesterol-mailak</i>	<i>Ez du jasotzen zein diren helburu diren LDL kolesterol-mailak</i>	<i>Ez du jasotzen zein diren helburu diren LDL kolesterol-mailak</i>	<i>Ez du jasotzen helburu-mailarik (salbu LDL kolesterol-helburua < 100 mg/dL baldin eta LDL kolesterol basala ≥ 190 mg/dL bada), baina jasotzen du zein diren LDL kolesterol basalaren murrizketa erlatiboak</i>	<i>Jasotzen du zein diren LDL kolesterol-maila helburuak eta LDL kolesterol basalaren murrizketa erlatiboak</i>

Osakidetzeta-Osasun Gida 2017	NICE 2016 (eta PATHWAY gida azkarra 2021)	US Preventive Services Task Force Recommendation Statement 2022	ACC/AHA 2018 (Estatu Batuetakoa)	ESC/EAS 2019 (Europakoa)
Zer tratamendu farmakologiko gomendatzen da?				
Hasierako tratamendua				
Estatina-dosi baxuak-ertainak	Atorbastatina 20 mg eguneko (intentsitate altuko estatina kostu/efektiboagoa)	Estatina-dosi ertainak	<ul style="list-style-type: none"> – Baldin eta AKBa $\geq$ % 20 edo arrisku altua edo LDL kolesterola $\geq$190 mg/dL: estatina-dosi altuak gomendatzen dira – Baldin eta AKBa $\geq$ % 7,5- < % 20 edo bitarteko arriskurik badago: estatina-dosi ertainak gomendatzen dira – AKBa % 5- < % 7,5 edo "borderline" arriskua: estatina-dosi ertainak kontsidera daitezke 	Arrisku-maila bakoitzeko helburua lortzeko, gomendatzen da estatinak dosifikatzea harik eta gehienezko dosi onargarrietara iritsi arte
Tratamendua areagotzea				
Ez da halakorik aurreikusi.	Baldin eta estatinekin 3 hilabeteren buruan HDL ez den kolesterol basala ez bada $\downarrow$ % 40: kontsideratu behar da dosia 2-3 hilabeterik behin igotzea komorbiditate asoziatua edo AKB balioa dela-eta edo irizpen klinikoaren arabera arrisku handia duten pertsonetan, harik eta gehienez ere atorbastatina 80 mg-ra iritsi arte Baldin eta gehienezko dosi onargarriarekin 3 hilabeteren buruan HDL ez den kolesterola ez bada $\downarrow$ >% 40, baloratu behar da ea erantsi behar den ezetimiba 10 mg	Ez da halakorik aurreikusi.	Baldin eta AKBa $\geq$ % 7,5- < % 20 bada edo arrisku ertaina badago eta ez bada lortzen $\downarrow$ LDL kolesterol-balio basalaren % 30-49, areagotu	Helburua ez bada lortzen intentsitate altuko gehienezko estatina-dosi onargarriarekin, gomendatzen da ezetimiba eranstea. AKB oso altuko baina HF gabeko pazienteak: kontsidera daiteke PCSK9 inhibitzaile bat eranstea LDL kolesterol-helburura heltzen ez denean gehienezko estatina-dosi onargarria ezetimibarekin.

Osakidetzeta-Osasun Gida 2017	NICE 2016 (eta PATHWAY gida azkarra 2021)	US Preventive Services Task Force Recommendation Statement 2022	ACC/AHA 2018 (Estatu Batuetakoa)	ESC/EAS 2019 (Europakoa)
Tratamendu-intentsitatea, estatinekin lortutako LDL kolesterol-mailen murrizketaren arabera				
Ez dago ezarrita zein diren intentsitateak. Efikazia frogatua duten estatinek gomendatzen dira, SKAetan erabilitako dosietan.	<p>Intentsitate baxua (↓ LDL kolesterola % 20-30) Flubastatina 20-40 mg Prabastatina 10-20-40 mg Simbastatina 10 mg</p> <p>Intentsitate ertaina (↓ LDL kolesterola % 31-40) Flubastatina 80 mg Simbastatina 20-40 mg Atorbastatina 10 mg Rosubastatina 5 mg</p> <p>Intentsitate altua (↓ LDL kolesterola > % 40) Atorbastatina 20-40-80 mg Rosubastatina 10-20-40 mg Simbastatina 80 mg</p>		<p>Intentsitate baxua (↓ LDL kolesterola < % 30) Flubastatina 20-40 mg Lobastatina 20 mg Prabastatina 10-20 mg Simbastatina 10 mg</p> <p>Intentsitate ertaina (↓ LDL kolesterola % 30-49) Atorbastatina 10-20 mg Rosubastatina 5-10 mg Simbastatina 20-40 mg Prabastatina 40-80 mg Lobastatina 40-80 mg Flubastatina 80 mg Pitabastatina 1-4 mg</p> <p>Intentsitate handia (↓ LDL kolesterola ≥ % 50) Atorbastatina 40-80 mg Rosubastatina 20-40 mg</p>	
Tratamendua DMen				
DM2 eta AKBa ≥ % 10 duten 40-75 urteko pertsonak: gomendatzen da estatinekin hastea, dosi baxu-ertainekin	DM2 eta AKBa ≥ % 10 duten pertsonak: gomendatzen da estatinak hartzen hastea (atorbastatina 20 mg)	DM duten 40-75 urteko pertsonak: gomendatzen da estatinekin hastea – AKBa ≥ % 7,5-< % 10: iradokitzen da estatinekin hastea	DM duten 40-75 urteko pertsonak: gomendatzen da estatinekin hastea, dosi ertainekin Baldin eta DM eta AKBa, kontsideratu behar da estatina-dosi altuekin hastea (helburua ↓ ≥ % 50 LDL kolesterol basala) AKBa ≥ % 20 bada, kontsideratu behar da ezetimiba gehitzea gehienezko estatina-dosi onargarriari (helburua ↓ ≥ % 50 LDL kolesterol basala) 20-39 urte arteko pazienteetan, kontsidera daiteke estatinekin tratatzea, baldin eta gutxienez ondorengo faktoreetakoren bat badago: iraupen luzeko DM (10 urte 2. motakoa; 20 urte 1. motakoa); albuminuria, FG <60 ml/min/1,73 m ² , erretinopatia, neuropatia edo OBI <0,9	DM2 eta oso arrisku altua duten pazienteetan, gomendatzen da : ↓ ≥ % 50 LDL kolesterol basala eta helburu-mailak < 55 mg/dl DM2 eta arrisku altua duten pazienteetan, gomendatzen da : ↓ ≥ % 50 LDL kolesterol basala eta helburu-mailak < 70 mg/dl Tratamendu konbinatua baino lehenago, kontsideratu behar da estatinekin areagotzea tratamendua Helburua lortzen ez denean, kontsideratu behar da estatina eta ezetimiba konbinatzea <30 urteko pertsonen kasuan, baldin eta DM1 edo DM2 badute eta kaltea organo terminalean edo LDL kolesterola > 100 mg/dL, estatinak kontsidera daitezke

Osakidetzeta-Osasun Gida 2017	NICE 2016 (eta PATHWAY gida azkarra 2021)	US Preventive Services Task Force Recommendation Statement 2022	ACC/AHA 2018 (Estatu Batuetakoa)	ESC/EAS 2019 (Europakoa)
75 urtetik gorako pertsonak				
≥75 urteko pertsonak, AKB faktoreak dituztenak: indibidualizatu zein den egoera klinikoa eta bizi-pronostikoa: baloratu ea estatinak eten behar diren	≥85 urteko pertsonak: indibidualizatu (kontsideratu atorbastatina 20 mg)	≥76 urteko pertsonak GKBrik gabe: ez dago ebidentzia nahikoa erakusteko estatinak erabilia zer onura/arrisku erlazio dagoen 76 urtetik gorako pertsonetan	≥75 urteko pertsonak: <ul style="list-style-type: none"> Baldin eta LDL kolesterola 70-189 mg/dL: kontsidera daiteke estatina-dosi ertainekin hastea Baldin eta bizitza-itxaropen murriztua, multimorbilitatea, ahultasuna edo narriadura funtzionala: kontsidera daiteke estatinak etetea. 	≥75 urteko pertsonak, AKB altua edo oso altua dutenak: kontsidera daiteke estatinak hastea

AKB: arrisku kardiobaskularra; Dm: Diabetes mellitusa; GKB: gaixotasun kardiobaskularra; GGK: giltzurruneko gaixotasun kronikoa; AKBF: arrisku kardiobaskularreko faktoreak; HF: hiperkolesterolemia familiarra; OBI: orkatila-besoa indizea.

* Kontsiderazioak, kalkulatuak desberdinen arabera AKB altua/osoa altua sailkapenari buruzkoak: AKBa kalkulatzeko ekuazio desberdinetarako, desberdinak dira arrisku-mailen mozketak-puntuak arrisku-mailak oso altu, altu, ertain edo baxu modura definitzen dituztenak (SCORE, QRISK2, ACC/AHA Pooled Cohort Equations, REGICOR). Aukeratzeko kalkulatuak aukeratzeko delak, jakin behar da zein den haietako bakoitzaren arrisku-mozketa; hau da, batzuek arrisku altutzat joko dute % 10etik gorakoa, eta beste batzuek, berriz, % 20tik gorakoa.

Ekuazio batzuek gertaera koronarioengatik 10 urtera egongo den heriotza-arriskua kalkulatu dute, eta beste batzuek, aldiz, heriotza-arrisku kardiobaskularra. SCOREko datuek adierazten dutenez, GKBaren gertaera baten arrisku totala 3 aldiz handiagoa da gizonezkoen GKBaren heriotza-arriskua baino; hala, SCOREko % 5eko arriskuak esan nahi du aldagai nagusien % 15eko GKBaren arriskua dagoela (hilgarriak eta ez-hilgarriak). Biderkatzailea altuagoa da emakumeetan eta baxuagoa agureetan.

QRISK2 eta SCOREko bertsio eguneratuak daude, QRISK3 eta SCORE2koa, hurrenez hurren.